Nr 10 WARSZAWA, SIERPIEŃ 1949 R. Rok V

BIULETYN
BIURA TURYSTYKI
MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

PROBLEM INWESTYCYJ TURYSTYCZNYCH

Wyrazem świadomej polityki turystycznej musi być wyraźne założenie celu, do którego się dąży.

Tym wyrazem na odcinku inwestycyjnym jest:

Perspektywiczny plan inwestycyjny

a) założenia cyfrowe ruchu, jako podstawa planu.

Bilans sił roboczych w r. 1949 według szczegółowego Planu Gospodarczego daje liczbę	15.034.000 osób
W liczbie tej właściciele (głównie rolnictwo) stanowią 7.217.000 osób, na skutek czego dla obsługi *wczasowej i turystycznej* łącznie pozostaje w znaczeniu potencjonalnym (15.034.000 — 7.217.000)	7.817.000 osób
Zakładamy, że z liczby 7.817.000 osób — odpadnie z różnych przyczyn około 20% (np. choroba, zajęcie specjalne itp.) i w ten sposób dla obsługi wczasowej i turystycznej pozostaje liczba	6.000.000 osób
Według danych Planu Gospodarczego Fundusz Wczasów Pracowniczych w r. 1949 w swoich 7000 domach wypoczynkowych obsłuży 500.000 osób. Zakładając, że łącznie z akcją turystyki wtórnej (z okazji pobytu na wczasach) liczba ta wzrośnie do	1.000.000 osób
w ramach obsługi turystycznej pozostanie liczba	5.000.000 osób
Zakładając dla ludzi pracy prawo do 14 dniowego odpoczynku otrzymamy w ten sposób liczbę *turysto dni*	70.000.000

b) Kalkulacja kosztów i nakładów inwestycyjnych.

Zakładając pełne wykorzystanie sezonu turystycznego w ilości 200 dni rocznie otrzymamy zapotrzebowanie na liczbę (70.000.000 : 200) = *łóżek*	350.000

Przez pojęcie „łóżko" — rozumie się łóżko w budynku wyposażonym w niezbędne urządzenia np. przechowalnie rzeczy, umywalnie, stołówki itp.

Kalkulacja miernika „łóżko".

W budownictwie mieszkaniowym opartym na normach i standartach budowlanych (w szczególności w bursach) przyjmuje się na jednego mieszkańca kubaturę 50 — 70 m³.

Przy kubaturze 70 m³ na osobę rozumie się budynek razem ze *szkołą, świetlicą, czytelnią, stołówką, kuchnią, szatnią hallem* itp. Przy kubaturze 50 m³ rozumie się budynek, w który wlicza się kuchnię, szatnię i stołówkę.

Przy budowie schronisk i domów turystycznych, z uwagi na ich inny charakter, większą przelotność, konieczność zwrócenia uwagi specjalnej głównie na nocleg, ewentualnie stołówkę, przechowalnię rzeczy itp. można przyjąć jako kubaturę przeciętną na „łóżko" *30 m³ na osobę.*

Koszt kompletu łóżek (350.000)

Przyjmując cenę 1 m³ budynku murowanego na zł 6.000

Przyjmując cenę 1 m³ budynku drewnianego na zł 4.500

Przyjmując konieczność budowy obiektów murowanych na 60% całości. Przyjmując konieczność budowy obiektów drewnianych na 40% całości. Przyjmując koszt wyposażenia (pościel, meble, sprzęt) na łóżko zł *30.000*

otrzymamy następujący koszt całości inwestycyj turystycznych

350.000 x 60% x 30 m³ = m³ 6.300.000 po zł 6.000 =	zł 37.800 mio
350.000 x 40% x 30 m³ = m³ 4.200.000 po zł 4.500 =	zł 18.900 mio
Ogółem inwestycje budowlane	zł 56.700 mio
Wyposażenie inwestycyj 350.000 x 30.000	zł 10.500 mio
Łączny koszt inwestycyj	zł 67.200 mio

koszt ujęty miernikiem „łóżko" wynosi zł 200.000

Podana wyżej suma zł *67.200* mio przedstawia *teoretyczny* obraz inwestycyj turystycznych potrzebnych *dla obsługi 5 mio turystów.*

Praktyczna korektura cyfr

Teoretyczna wartość potrzebnych inwestycyj zł *67.200* mio.

1. musi być pomniejszona o:

a) wartość posiadanego majątku turystycznego,

b) wartość obiektów, które dla potrzeb turystyki mogą być przejęte;

2. musi być zwiększona o:

a) urządzenia turystyczne nie mieszczące się w pojęciu miernika „łóżko", jak np. przystanie kajakowe, urządzenia kulturalno-rozrywkowe itp.

b) inwestycje komunikacyjne, jak np. wyciągi, kolejki, autobusy itp.

Szacunkowa wartość majątku posiadanego.

Przyjmując podane wyżej normy na „łóżko" zł *200.000* przy ilości posiadanych „łóżek" do 15.000 x 200.000 otrzymamy wartość teoretyczną i szacunkową majątku posiadanego w kwocie zł 3.000 mio.

Zakładając, *że 30% potrzebnych budynków* da się uzyskać z budynków niewykończonych, wolnych itp. przy konieczności wydatków *w wysokości 40% na koszt budowy* — otrzymamy następujące wartości:

a) budynki murowane:

335.000 x 60% x 30 m³ — m³ 6.030.000 x 30% x 3.600 — zł 6.512 mio

b) budynki drewniane:

335.000 x 40% x 30 m³ — m³ 4.020.000 x 30% x 2.700 —	zł 3.256 mio
co daje razem	zł 9.768 mio
w zaokrągleniu	zł 10.000 mio
Łączna wartość majątku posiadanego i możliwego do uzyskania =	zł 13.000 mio

Szacunkowa wartość inwestycyj nieobjętych miernikiem „łóżko".

Założenia do wyprowadzenia cyfr są następujące:

a) w ogólnej sumie inwestycyj turystycznych stanowić winny:

A) masowe hotele turystyczne (łącznie ze schroniskami)	ca 50%
B) Inwestycje „week-endowe" w okolicach wielkich miast	ca 15%
C) Stanice i stacje turystyczne	ca 15%
D) Urządzenia kulturalno-rozrywkowe	ca 11%
E) Kolejki i wyciągi	ca 2%
F) Autobusy turystyczne	ca 2%
G) Różne	ca 5%
razem	ca 100%

b) Teoretyczna suma inwestycyj	zł 67.200 mio
pomniejszona o wartości posiadanych i możliwych do uzyskania inwestycyj	zł 13.000 mio
daje sumę	zł 54.200 mio

z której wyprowadzić można orientacyjnie:

a) koszt inwestycyj rozrywkowych (15%) na ca	zł 6.000 mio
b) koszt kolejek, wyciągów itp. (2%) na ca	zł 1.300 mio
co daje razem	zł 7.300 mio

c) sumy planu perspektywicznego

W ten sposób wyprowadzić możemy sumę planu przy założeniu *5.000.000* turystów, jako celu do którego dążymy.

Łączny koszt inwestycyj	zł 67.200 mio
Wartość obliczeniowa inwestycyj posiadanych i możliwych do przejęcia	zł 13.000 mio
pozostaje	zł 54.200 mio
Wartość inwestycyj nie wliczonych w sumy poprzednie	zł 7.300 mio
razem	zł 61.500 mio

Podana liczba zł 61.500 mio na inwestycje masowego ruchu turystycznego przy założeniu, że ruch turystyczny obsłuży *5.000.000* osób, dając w ramach akcji prawo do 14 dni odpoczynku, czy rozrywki turystycznej dla każdego człowieka pracy — ma założenia realne.

a) gdyż liczba 5.000.000 nie wyczerpuje kontyngentu osób całego świata pracy w Polsce.

b) jeżeli każdy człowiek pracy wyjedzie jedynie w ramach akcji week-endowej 10 razy w roku na 1½ dnia (sezon 5 miesięcy = 22 tygodnie) to już otrzymamy cyfrę 5.000.000 x 10 x1½ = 75.000.000 turysto-dni.

c) wyjazdy na week-end stanowią fragment ruchu turystycznego a są przecież jeszcze możliwości wycieczek kajakowych, pieszych, narciarskich i innych.

Liczba zł *61.500 mio* daje pierwszy orientacyjny plan finansowy inwestycyj turystycznych.

Suma planu wieloletniego nie może być mechanicznie rozbita na lata.

Plan okresu pierwszego z uwagi na zapoczątkowujący się dopiero ruch turystyczny *winien być najniższy* — dalsze okresy winny mieć sumy wzrastające — w stosunku do możliwości rozwoju ruchu turystycznego i potencjału gospodarczego kraju.

UTWORZENIE RADY TURYSTYCZNEJ

Z uwagi na konieczność właściwego ujęcia zagadnień turystycznych w Polsce, Biuro Turystyki Ministerstwa Komunikacji wystąpiło w kwietniu 1949 roku z inicjatywą utworzenia Rady Turystycznej. Po uzgodnieniu projektu z właściwymi władzami, Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów uchwalił utworzenie Rady Turystycznej. Oto tekst uchwały, uzasadnienie. oraz statut organizacyjny Rady Turysycznej:

UCHWAŁA

Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 12 lipca 1949 r. w sprawie powołania przy Ministrze Komunikacji Rady Turystycznej i nadania jej statutu organizacyjnego.

§ 1.

Tworzy się przy Ministrze Komunikacji Radę Turystyczną jako organ doradczy i opiniodawczy Ministra Komunikacji i innych władz państwowych, reprezentujący opinię społeczną i fachową w sprawach turystyki powszechnej.

§ 2.

Organizację, zakres i sposób działania Rady Turystycznej określa jej statut, stanowiący załącznik niniejszej uchwały.

§ 3.

Minister Komunikacji może w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego w drodze zarządzeń ogłaszanych w Monitorze Polskim powiększać skład osobowy Rady i zmieniać tryb jej działania.

§ 4.

Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Ministrowi Komunikacji.

§ 5.

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej powzięcia.

Uzasadnienie

Problem turystyki traktowany jest *wielotorowo*, tak na szczeblu Ministerstw, jak i instytucyj zajmujących się *bezpośrednio* poszczególnymi zadaniami turystycznymi. Z instytucyj tych najważniejsze społecznie to Fundusz Wczasów Pracowniczych, towarzystwa i związki turystyczne, sportowo-turystyczne, młodzieżowe, a z innych współdziałających bezpośrednio lub pośrednio to przedsiębiorstwa komunikacyjne, Biuro Podróży Orbis, branże turystyczne, uzdrowiska itp. Działają one *bez właściwego powiązania i podziału pracy między sobą.*

Wskutek tej wielotorowości, a stąd i słabości poszczególnych instytucyj podstawowe uprawnienie najszerszych mas obywateli do turystyki realizowane jest zbyt powoli. Dzieje się to zaś przy równoczesnym, nierównomiernym i nieekonomicznym wykorzystaniu dotychczasowego terenu turystycznego, niedozbrojonego należycie i przy zmarnowaniu olbrzymiego zasobu innych terenów, zdolnych zapewnić milionowym masom konsumcję turystyczną w ciągu całego roku, kosztem stosunkowo nie wielkich wkładów i wysiłku organizacyjnego. Samodzielne kroczenie poszczególnych agend powoduje między innymi ostre przeciwieństwa szczytowych i martwych sezonów turystyki wypoczynkowej, przeciążanie i na przemian niewykorzystywanie należyte pomieszczeń i środków komunikacyjnych, jednostronność imprez wczasowych, turystycznych itp.

Zanim osiągnie się właściwe formy organizacyjne, zapewniające w pełni jednolitość nadzoru władz naczelnych w zakresie turystyki i zanim będzie można ukształtować w ramach planów gospodarczych jednolity plan odcinkowy, ogarniający turystykę w całości (to jest obok osobno organizowanych wczasów, najszerzej pojęte urlopy wypoczynkowe, lecznicze, obozy, kolonie, rozmaite tego rodzaju wycieczki grup młodzieżowych, szkolnych, oświatowo-kulturalnych, pokazowych, sportowo-turystycznych i sportowych, zjazdy mniejsze i masowe, powszechny ruch niedzielny i week-end, oraz różne formy turystyki indywidualnej np. camping, turystyka wodna, kolarska, samochodowa, wędrówki itp.) — niezbędne jest *wstępne zbliżenie ku sobie* i nawiązanie łączności pomiędzy najważniejszymi instytucjami społecznymi i najlepszymi w kraju fachowcami w zakresie turystyki.

Związanie to ma na celu przygotowanie (w wyniku pracy zespołowej i analizy) dojrzałych i jednolitych oraz realnych wniosków i opinii na użytek władz naczelnych. W szczególności chodzi tu o poszukiwanie właściwej *organizacji*, czynników nadzoru i czynników aktywu turystycznego, o wspomożenie czynników odpowiedzialnych *za planowanie gospodarcze* między innymi także na odcinku turystyki, o pomoc przy zapewnieniu wykonania planów podjętych w tym zakresie, o ułatwienie koordynacji wszystkich pośrednio i bezpośrednio zainteresowanych czynników mających wpływ na rozwój turystyki i o znalezienie najlepszych form jednolitego, ścisłego i równomiernego powiązania ze sobą *elementów* działalności turystycznej, do których należą zjednywanie i informowanie turystów, ich obsługa przewozowa i ich lokata w terenie należycie dozbrojonym inwestycjami i atrakcjami i przez to przygotowanymi do recepcji.

W ten sposób w oparciu o czynnik społeczny i fachowy przyspieszone być może wkroczenie na drogę turystyki w typie odpowiadającym zadaniom *turystyki ludowej dla najszerszych mas* (termin ujęty w planie gospodarczym) a zwłaszcza spotęgowania, dopełnienie i bardziej zbliżone do ideału urealnienie i urozmaicenie akcji wczasowej, urlopowej, wycieczek masowych i rozwinięcia nierealizowanej dotąd na szerszą skalę turystyki ze wsi do miast ważnej z punktu widzenia wychowawczo-społecznego.

Zadania tak nakreślonej pomocy spełnić ma Rada Turystyczna.

W ten sposób Rada jako ciało opiniodawcze, społeczno-fachowe pozbawione skrępowania w zakresie swobodnej wypowiedzi społecznej i fachowej w czystej formie — reprezentowałaby ideologię, odgłos i pogląd społeczności zainteresowanej turystyką na zamierzenia i dążenia czynników rządowych.

W szczególności nazwą turystyki ogarnięte są nie tylko akcje typowo turystyczne, ale także krążenia, w których moment turystyki występuje w mniejszym lub większym stopniu jako uboczny, a za tym tym pojęciem ogarnia się tu wszelkie *krążenie osób* (poza związanymi z czynnością zawodową i obowiązkową) łącznie z jego obsługą.

Przymiotnik „powszechny" uwydatnia, że chodzi tu o ogarnięcie zarówno znacznego zakresu działania jak i najszerszych mas obywateli miast i wsi.

STATUT ORGANIZACYJNY RADY TURYSTYCZNEJ

§ 1.

Rada Turystyczna zwana w skróceniu „Radą", jest organem doradczym i opiniodawczym Ministra Komunikacji i innych władz państwowych, reprezentującym opinię społeczną i fachową w sprawach turystyki powszechnej.

§ 2.

1. Zadaniem Rady jest:

1) wydawanie opinii w sprawach turystyki powszechnej przekazywanych przez Ministra Komunikacji i przez inne właściwe władze państwowe:

2) występowanie w sprawach turystyki powszechnej z własnymi wnioskami do Ministra Komunikacji i właściwych władz państwowych.

2. W szczególności do zadań Rady należy:

1) opracowywanie lub uzgadnianie i przedstawianie projektów organizacji i metod pracy w dziedzinie turystyki powszechnej.

2) opracowywanie i przedstawianie wniosków do projektów planów gospodarczych w zakresie turystyki powszechnej i opiniowanie tych projektów na żądanie właściwych władz, jak również wniosków i opinii w zakresie sposobu wykonania planów.

3) opracowywanie i przedstawianie wniosków i opinii w przedmiocie:

a) współdziałanie ze sobą władz, urzędów, przedsiębiorstw, instytucyj społecznych i samorządowych. oraz wszelkich innych instytucyj zainteresowanych w rozwoju turystyki i zagadnień pokrewnych,

b) powiązanie ze sobą elementów działalności turystycznej, w szczególności akwizycji i propagandy turystycznej z przewozem turystów wszelkiego rodzaju środkami komunikacji oraz z pomieszczeniem i obsługą w terenie turystycznym,

4) opracowywanie i przedstawianie wniosków i opinii w sprawach wszelkiego rodzaju inwestycyj o znaczeniu turystycznym,

5) opracowywanie i przedstawianie wniosków i opinii w sprawach organizacji gospodarki finansowej i działalności stowarzyszeń turystycznych oraz w sprawach popierania i opieki nad rozwojem tych stowarzyszeń,

6) opracowywanie i przedstawianie wniosków w innych sprawach związanych istotnie ze sprawami turystyki powszechnej i wypowiadanie w tym przedmiocie opinii na żądanie władz państwowych.

§ 3.

1. W skład Rady wchodzą:

1) przewodniczący Rady powoływany przez Ministra Komunikacji spośród osób reprezentujących czynnik społeczny lub fachowy,

2) członkowie Rady:

a) stały przedstawiciel wyznaczony przez Centralną Radę Związków Zawodowych,

b) stały przedstawiciel wyznaczony przez Fundusz Wczasów Pracowniczych,

c) po jednym stałym przedstawicielu Związku Młodzieży Polskiej, Związku Samopomocy Chłopskiej, Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, Polskiego Związku Narciarskiego, Polskiego Związku Kajakowego i Polskiego Związku Kolarskiego spośród kandydatów zgłoszonych przez władze organizacji, a powołanym przez Ministra Komunikacji na wniosek Przewodniczącego Rady.

d) po jednym stałym przedstawicielu zainteresowanych resortów,

3) rzeczoznawcy w liczbie najwyżej 5, spośród osób szczególnie obznajmionych z daną dziedziną zagadnień turystycznych powoływanych przez Ministra Komunikacji na wniosek Przewodniczącego Rady.

Kandydatura przynajmniej jednego z rzeczoznawców winna być uzgodniona z CRZZ.

2. W razie niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu Rady przez jej członka może go zastąpić stały zastępca. Stali zastępcy członków Rady ustalani, wyznaczani względnie powoływani są w sposób przewidziany w ust. 2 lit. a, b, c, na cały okres działania Rady.

3. Zastępcę Przewodniczącego Rady i Sekretarza Rady wyznacza spośród członków Rady Minister Komunikacji na wniosek Przewodniczącego Rady.

§ 4.

Przewodniczący i członkowie Rady powoływani są lub wyznaczani na okres 2-ch lat kalendarzowych.

§ 5.

Rada obraduje kolegialnie. Pracami Rady kieruje Prezydium Rady w składzie Przewodniczącego, jego zastępcy i Sekretarza Rady.

§ 6.

Uchwały wyrażające wnioski i opinie Rady zapadają na posiedzeniach, w których udział bierze najmniej 4 członków oraz Przewodniczący lub jego zastępca. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów, a wrazie równości głosów przeważa głos Przewodniczącego.

§ 7.

Dla fachowego opracowania poszczególnych zagadnień co do których wypowiedziana ma być opinia Rady lub powzięty wniosek Rady — może Prezydium Rady powoływać zespoły pracy. W skład zespołu wchodzi wyznaczony przez Prezydium Rady członek Rady lub rzeczoznawca jako prowadzący zespół oraz potrzebni fachowcy z Rady ewentualnie pozyskiwani przez Radę do współpracy z instytucyj społecznych, państwowych lub także z poza ich grona.

§ 8.

W posiedzeniach Rady uczestniczą z urzędu bez głosu stanowiącego przedstawiciele Biura Turystyki Ministerstwa Komunikacji, oraz w razie potrzeby, przedstawiciele zaproszonych urzędów i innych instytucyj.

§ 9.

Regulamin pracy Rady, zatwierdza na wniosek Rady, Minister Komunikacji.

§ 10.

Sprawy administracyjne załatwia Biuro Turystyki Ministerstwa Komunikacji. Miejscem obrad Rady jest Ministerstwo Komunikacji.

§ 11.

Wydatki Rady pokrywa się z budżetu Ministerstwa Komunikacji.

§ 12.

Minister Komunikacji, na wniosek Rady określi w osobnym zarządzeniu sposób oraz wysokość wynagrodzenia za udział w posiedzeniach Przewodniczącego, członków Rady i ich zastępców oraz rzeczoznawców, jak również sposób zawierania umów o dzieło.

POCIĄGI TURYSTYCZNE DLA RUCHU MASOWEGO

Minister Komunikacji wydał 19 lipca 1949 następujące zarządzenie do Dyrekcji Generalnej Kolei Państwowych:

Mając na celu uaktywnienie i umasowienie ruchu turystycznego wśród szerokich rzesz ludzi pracy, zezwalam na uruchamianie pociągów turystycznych na sieci PKP.

Ażeby akcja wycieczek pociągami turystycznymi odniosła pożądany cel muszą być dobrze one zorganizowane, zwłaszcza w miejscu docelowym wycieczki i dlatego przy organizacji wycieczek należy nawiązać współpracę ze Związkami Zawodowymi, Stowarzyszeniami Turystycznymi oraz PBP „ORBIS", a w razie potrzeby z PKS i Żeglugą na Odrze i Wiśle.

Wycieczki należy organizować przede wszystkim z wielkich ośrodków miejskich a także i dla ludności wiejskiej do miast.

Uruchamianie pociągów turystycznych powinno odbywać się na następujących zasadach:

1. Przez pociągi turystyczne rozumie się pociągi nadzwyczajne (nieprzewidziane w urzędowym rozkładzie jazdy), służące do celu krzewienia zbiorowego podróżnictwa turystycznego, bądź też branie masowego udziału ludności w imprezach, manifestacjach, zjazdach, a zwłaszcza dla wypoczynku świątecznego poza miejscem pracy.

2. Pociągi turystyczne mogą być uruchamiane:

a) z własnej inicjatywy kolei tj. „własne" lub

b) na wniosek instytucyj państwowych, samorządowych, spółdzielczych, związków zawodowych albo organizacyj i stowarzyszeń społecznych, sportowych, naukowych, turystycznych oraz Polskiego Biura Podróży „Orbis" — tj. na „zamówienie".

Pociągi turystyczne, uruchamiane z inicjatywy kolei są w zasadzie ogólnie dostępne. W pociągach na zamówienie uczestnictwo w pociągu turystycznym może być na żądanie organizatorów ograniczone do członków ściśle określonych organizacyj.

Na urządzenie każdej imprezy turystycznej (wycieczki) potrzebne jest uzyskanie zgody Ministerstwa Komunikacji (Biura Turystyki), natomiast zezwolenie na uruchomienie pociągu własnego lub zamówionego udziela DGKP. (Służba Ruchu w porozumieniu ze Służbą Handlową i Samodzielnym Wydziałem Administracyjnym) przy zachowaniu postanowień ust. 4.

3. Wniosek o uruchomienie pociągu turystycznego zamówionego powinien być złożony na piśmie do DOKP, właściwej dla stacji wyjazdu, najpóźniej na 10 dni przed zamierzonym uruchomieniem pociągu.

Wniosek powinien zawierać nazwę i adres instytucji zamawiającej pociąg, cel podróży, stację wyjazdu i docelową, ewentualnie także stacje pośrednie, daty i pory dnia zamierzonego wyjazdu i przyjazdu, ilość uczestników, nazwisko i adres kierownika wycieczki itp. dane, istotne dla organizacji pociągu turystycznego.

Wniosek taki po zaopiniowaniu możliwości wykonawczych (taborowych i techniczno-ruchowych) a w razie potrzeby i po uzgodnieniu z innymi DOKP, zainteresowanymi trasą pociągu DOKP przedstawia najpóźniej trzeciego dnia po otrzymaniu wniosku w drodze telegraficznej lub telefonogramu do Biura Turystyki Ministerstwa Komunikacji i DGKP (Służba Ruchu) w celu uzyskania pozwolenia na organizację wycieczki i przewiezienie jej pociągiem turystycznym.

O decyzji co do organizacji imprezy (wycieczki) i decyzji DGKP co do uruchomienia pociągu turystycznego DOKP właściwa dla stacji wyjazdu pociągu obowiązana jest bezzwłocznie zawiadomić zamawiającego pociąg.

Po uzyskaniu zezwolenia Min. Kom. (Biura Turystyki) na organizowanie imprezy turystycznej i pozwolenia DGKP co do uruchomienia pociągu, instytucja zamawiająca pociąg, obowiązana jest złożyć kaucję w wysokości 15.000 zł na zabezpieczenie opłat, przewidzianych w § 33 ust. 8 i 9 Taryfy Osobowej, bagażowej i ekspresowej PKP część II (T.O. II).

Pociągi organizowane przez PBP „Orbis" zwolnione są od obowiązku zabezpieczania opłat w drodze kaucji, jednak w razie nie dojścia wycieczki do skutku (np. z braku wymaganej liczby uczestników) PBP „Orbis" uiści karę konwencjonalną wynoszącą 15.000 zł od pociągu, o ile o odwołaniu wycieczki DOKP nie została uprzedzona wcześniej, jak na 12 godzin przed ustaloną godziną odjazdu pociągu.

Gdy inne instytucje podane we wstępie 2 b zamawiają pociąg za pośrednictwem „Orbisu" (tj. z zastosowaniem odprawy przez kasy „Orbisu") — obowiązane są wpłacać kaucję.

4. Pociągi turystyczne uruchamia się w miarę istniejących możliwości taborowych w dowolnych relacjach na całej sieci PKP na odległość od 40 km w jedną stronę na okres czasu nie dłuższy niż 72 godziny.

5. Pociągi turystyczne mogą być uruchamiane dopiero po wykupieniu biletów za przejazd w ilości i na warunkach określonych w ust. 6 i 7.

6. Za przejazd pociągiem turystycznym pobiera się opłaty należne za przejazd klasy 3-ciej pociągu osobowego z zastosowaniem ulgi 50%.

Opłaty ulgowe pobiera się za rzeczywistą ilość osób jadących w danym pociągu turystycznym, najmniej jednak za 350 osób.

Opłaty te oblicza się osobno za przejazd „tam" i osobno za przejazd „z powrotem" za drogę rzeczywistego przebiegu pociągu.

W razie uruchomienia pociągu turystycznego drogą okólną, oblicza się opłaty odzielnie za odległość taryfową od stacji wyjazdu do najdalszej (w linii prostej) stacji zatrzymania pociągu i osobno za dalszy powrotny przejazd do stacji pierwotnego wyjazdu.

Jeśli z powodu braku torów odstawczych na stacji (przystanku) przeznaczenia pociągu turystycznego zajdzie potrzeba doprowadzenia go do najbliższej stacji, posiadającej tory odstawcze, wówczas opłaty oblicza się do i od stacji końcowej przebiegu pociągu.

Do pociągów turystycznych kolej nie będzie dostarczała pościeli.

Nocowanie uczestników wycieczek w składach pociągów podczas postoju na stacjach jest zabronione.

Na stacji wyjazdu pociągu pobiera się z góry opłaty za przejazd tam i z powrotem.

Do przewozu w pociągu turystycznym psów, małych zwierząt i bagaży mają zastosowanie odnośne postanowienia T.O. I i T.O. II.

7. Odprawa uczestników pociągu turystycznego odbywa się w ustalonych każdorazowo przez DOKP kasach biletowych PKP lub PBP „Orbis":

a) w przypadku kiedy pociąg uruchamia się z inicjatywy kolei — przez wydanie kart uczestnictwa na pociąg turystyczny (wg załączonych wzorów) i biletów normalnych na przejazd.

Bilet taki służy na przejazd tam i z powrotem.

Na zarządzenie DOKP przedsprzedaż biletów może rozpocząć się na 5 dni przed datą uruchomienia pociągu turystycznego.

b) w przypadku, kiedy pociąg turystyczny uruchamia się na zamówienie — przez wydanie biletu blankietowego zbiorowego na przejazd „tam" i „z powrotem" z ulgą 50% i biletów kontrolnych oraz przez wydanie karty uczestnictwa na pociąg turystyczny w ilości odpowiadającej liczbie uczestników, na którą wydano bilet zbiorowy.

Do przejazdu pociągiem turystycznym uprawnia bilet łącznie z kartą uczestnictwa.

Karta i bilet uprawniają jedynie do przejazdu pociągiem turystycznym, na który zostały wydane.

Karty uczestnictwa na pociąg turystyczny są drukiem płatnym sprzedawanym po cenie nominalnej, wymienionej na karcie, dla pokrycia kosztów druku, kosztów organizacyjnych kolei itp.

Cena karty wynosi: przy przejazdach do 100 km 20 zł, przy przejazdach ponad 100 km — 40 zł.

Wpływy ze sprzedaży kart uczestnictwa należy zarachowywać na dz. 9 rozdz. 2, § 16 poz. 2 budżetu PKP.

Poza opłatami za przejazd i za kartę uczestnictwa nie wolno organizatorom przymusowo pobierać od uczestników jakichkolwiek dopłat.

W razie odwołania pociągu turystycznego, na który zostały sprzedane karty uczestnictwa i bilety na przejazd, z braku dostatecznego zapełnienia lub z innych przyczyn, DOKP może zezwolić na zachowanie ważności kart i biletów na następny pociąg turystyczny tej samej relacji.

Dla każdego pociągu turystycznego DOKP wyznaczać będą pracownika w charakterze gospodarza pociągu, mającego zadanie czuwać nad całością organizacji i przewozu wycieczki.

Zarządzenie niniejsze obowiązuje od dnia 1 sierpnia 1949 r. do odwołania.

ZAKRES DZIAŁANIA BIURA TURYSTYKI MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

Rada Ministrów uchwałą z dnia 18 marca 1949 roku nadała Ministerstwu Komunikacji nowy statut organizacyjny. § 13 nowego statutu powołuje do życia Biuro Turystyki, które „obejmuje zagadnienia popierania i propagandy turystyki we wszystkich jej rodzajach i przejawach oraz współdziała w sprawach związanych z turystyką z właściwymi władzami, urzędami, instytucjami i organizacjami".

REGULAMIN BIURA TURYSTYKI

(Wyciąg z Tymczasowego Regulaminu Ministerstwa Komunikacji z dnia 22 lipca 1949, § 13).

1. *W skład Biura Turystyki wchodzą zespoły:* Planowania Turystycznego i Ogólny (1), Ruchu Turystycznego i Obsługi (2), Propagandy i Krajoznawstwa (3).

2. *Zespół Planowania Turystycznego i Ogólny* obejmuje:

1) sprawy wymienione w § 1, (od red. dotyczy spraw ogólno-administracyjnych),
2) sprawy wymienione w § 2 z zakresu działania zespołu (od red. dotyczy spraw ogólno-administracyjnych),
3) sprawy planowania i budżetów w zakresie turystyki w porozumieniu z Departamentem Planowania i z Departamentem Ekonomicznym, a w szczególności spraw budżetu zwyczajnego, sprawy planowania przewozów i szlaków turystycznych, propagandy i wydawnictw turystycznych, tudzież w porozumieniu z Departamentem Planowania, sprawy planów inwestycyj turystycznych,
4) zbieranie danych sprawozdawczych i statystycznych oraz opracowywanie sprawozdań co do rzeczowości, postępu i osiągniętych oszczędności w wykonaniu planów (budżetów);
5) sprawy organizacji turystyki pod względem strukturalnym i metod pracy i nawiązywanie współpracy z władzami i urzędami zainteresowanymi turystyką i wczasami oraz wszelkiego rodzaju instytucjami i czynnikami przejawiającymi działalność turystyczną lub zainteresowanymi działalnością i rozwojem turystyki i wczasów;
6) stawianie wniosków pod obrady ciał kolegialnych z działu turystyki;
7) sprawy kongresów, zjazdów i ankiet turystycznych;
8) sprawy współpracy międzynarodowej w dziedzinie turystyki;
9) współpracę z resortem oświaty w sprawach organizowania badań naukowych i studiów turystycznych w wyższych zakładach naukowych;
10) sprawy studiów i badań gospodarki turystycznej i koniunktur turystycznych;
11) sprawy organizowania specjalnych kursów turystycznych oraz ustalanie programu szkolenia instruktorów turystycznych i turystycznych przewodników terenowych;
12) nadzór nad działalnością turystyczną biur podróży i biur obsługi turystycznej oraz nad instytucjami subwencjonowanymi.

3. *Zespół Ruchu Turystycznego i Obsługi obejmuje:*

1) sprawy wszelkiego rodzaju imprez turystyki powszechnej, w szczególności ich należytej akwizycji, powiązania z przewozem publicznym i właściwą obsługą turystów w terenie;
2) sprawy udogodnień komunikacyjnych (ruchowych, taryfowych, technicznych) dla celów turystyki;

3) współdziałanie z właściwymi czynnikami w sprawach zapewnienia turystom pomieszczenia, wyżywienia i obsługi turystycznej oraz wykorzystania istniejących w terenie pomieszczeń;
4) współpracę z miejscowymi instytucjami, stowarzyszeniami i samorządem w celu przygotowania terenu do przyjmowania turystów i do potrzeb turystyki powszechnej;
5) sprawy przygotowania potrzebnych świadczeń turystycznych, rozrywkowych, oraz atrakcji i lokalnej obsługi informacyjnej;
6) sprawy masowej turystyki pracowniczej i akcji wczasów w porozumieniu z C.R.Z.Z.;
7) współdziałanie w ruchu turystycznym z instytucjami społecznymi i wszelkimi innymi zainteresowanymi władzami i instytucjami;
8) sprawy turystyki drogowej (samochodowej, motocyklowej, kolarskiej), wodnej (śródlądowej, morskiej, kajakowej, żeglarskiej, wioślarskiej), sprawy turystyki górskiej (alpinizm), sprawy narciarstwa i komunikatów śniegowych;
9) sprawy budowy i nadzoru nad inwestycjami turystycznymi (schroniskami, hotelami turystycznymi, domami wycieczkowymi, stanicami turystycznymi itp);
10) sprawy kolei linowych i wyciągów górskich o znaczeniu turystycznym z punktu widzenia potrzeb turystyki;
11) sprawy inwentaryzacji obiektów turystycznych, sprawy ścieżek, znaków, szlaków turystycznych, drogowskazów itp;
12) ustalenie wytycznych i ogólny nadzór w sprawach dekoracji ogrodniczej obiektów kolejowych i komunikacyjnych, estetyki wnętrz poczekalni, hollów, zdobienia fotografiami i plakatami.

4) Zespół Propagandy i Krajoznawstwa obejmuje:

1) sprawy wymienione w § 2 z zakresu działania zespołu;
2) sprawy wydawnictw turystycznych o charakterze informacyjnym (przewodniki, informatory i skorowidze, mapy, plany, wydawnictwa naukowe itp.), sprawy wydawnictw propagandowych, krajowych i zagranicznych (broszur i ulotek propagandowych, afiszów, albumów, pocztówek, biuletynów i czasopism turystycznych, kalendarzy imprez itp.);
3) sprawy niewymienionej wyżej propagandy turystycznej, w szczególności za pośrednictwem prasy, radia, filmu, wykładów i odczytów;
4) sprawy kolportażu wydawnictw i sprawy księgi adresowej;
5) sprawy urządzania działów turystycznych i współpraca w urządzaniu działów komunikacyjnych na krajowych i zagranicznych wystawach, targach i pokazach;
6) zbieranie krajoznawczych informacyj turystycznych, spisu miejscowości turystyczno ważnych, inwentarza osobliwości turystycznych z dziedziny krajobrazu, przyrody, zabytków sztuki, historii, martyrologii, osobliwości etnograficznych, technicznych, przemysłowych a w związku z tym nawiązywanie współpracy z instytucjami kierującymi ochroną przyrody, inwentaryzacją i konserwacją zabytków sztuki, martyrologii, pobojowisk itp., prowadzenie biblioteki turystycznej, archiwum wydawnictw i bibliografii wydawnictw tuystyczno-krajoznawczych, zbiór fotografii i osobliwości turystycznych.

KRONIKA

I. Z DZIAŁALNOŚCI BIURA TURYSTYKI MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

Osobiste

Zasłużony działacz turystyczny i krajoznawczy, autor wielu przewodników turystycznych, Dr Mieczysław Orłowicz, mianowany został Starszym Radcą do Spraw Turystyki.

Tanie wycieczki dla mas

Pociągi turystyczne z miast i wsi ruszyły już z dniem 1 sierpnia br.

Odbudowa zniszczonych wojną setek tysięcy domów, warsztatów pracy i ognisk domowych, wymaga dziś olbrzymiego wysiłku i nakładu pracy ze strony całego społeczeństwa. Staramy się więc wszyscy pracować więcej, szybciej, lepiej i wydajniej, niż w czasach normalnych.

Dobrze zorganizowana i wydatna praca wymaga jednak również odpowiednio zorganizowanego wypoczynku, któryby w najlepszy i najszybszy sposób wyrównywał wyczerpanie i ubytek sił, spowodowany wytężoną i ofiarną pracą, zarówno fizyczną jak i umysłową.

Troska o wypoczynek dla mas pracowniczych

Człowiek pracy w ustroju socjalistycznym dąży do wzmożenia wydajności zbiorowego wysiłku i wielkich osiągnięć cywilizacyjnych, znajdując całkowite oparcie w rozumnym i planowym ustawodawstwie socjalnym, dbającym o dobro, zdrowie i tężyznę każdego pracownika.

U nas w Polsce, zakrojona na olbrzymią skalę akcja Funduszu Wczasów Pracowniczych CR ZZ umożliwia już dziś wielkim rzeszom ludzi pracy korzystanie z tanich urlopów wypoczynkowych w najpiękniejszych uzdrowiskach i wczasowiskach polskich. Dziesiatki tysięcy osób leczyć się mogą w nowoczesnych sanatoriach zdrojowych i klimatycznych ZUS. Intensywną akcję organizacji turystyki masowej prowadzi Ministerstwo Komunikacji i Polskie Koleje Państwowe ułatwiając wycieczki i wyjazdy wczasowe, zagospodarowując tereny turystyczne i wspomagając wszechstronnie rozwój ruchu i propagandy turystyczno-wczasowej.

Pociągi turystyczne na świąteczne wczasy.

Jest rzeczą oczywistą, że problem zorganizowania wczasów dla milionowych rzesz pracowniczych nie może być zrealizowany całkowicie w ciagu kilku lat. Choć prześcignęliśmy już dziś inne cywilizowane kraje w ilości miejsc i domów wypoczynkowych, tym niemniej nie wszyscy ludzie pracy mogą obecnie znaleźć pomieszczenie w ośrodkach FWP.

Ze zrozumiałą więc radością świat pracy powitał uruchomienie przez Ministerstwo Komunikacji z dniem 1 sierpnia pociągów turystycznych, mających na celu jak najszerszą popularyzację ruchu turystycznego na terenie całego kraju.

1, 2, 3-dniowe wycieczki z miast i wsi.

Pociągi turystyczne uruchamiane będą na terenie całej sieci PKP na odległość co najmniej 40 km w jedną stronę. Czas trwania poszczególnej wycieczki ograniczony jest do 72 godzin tj. do trzech dni.

Wycieczki te organizowane będą przede wszystkim z wielkich ośrodków miejskich dla wypoczynku świątecznego poza miejscem pracy. Służyć one będą do krzewienia zbiorowego podróżnictwa turystycznego, bądź też brania masowego udziału ludności w imprezach, manifestacjach i zjazdach.

Z miast przewozić będą pociągi turystycznewycieczki zbiorowe do pobliskich lub dalszych miejscowości — do uzdrowisk, w góry, nad morze, rzeki i jeziora, mieszkańcom zaś wsi ułatwią ponadto zwiedzanie miast, dzięki uruchomieniu specjalnych pociągów z ośrodków wiejskich.

Karty uczestnictwa z 50% zniżką kolejową.

PKP organizować będą pociągi turystyczne bądź we własnym zakresie, bądź też z inicjatywy Związków Zawodowych, „Orbisu" lub instytucji państwowych, samorządowych, spółdzielczych, albo też organizacyj społecznych, turystycznych, naukowych, politycznych i sportowych. Do przejazdu pociągiem turystycznym uprawniać będzie bilet łącznie z „kartą uczestnictwa", której koszt przy przejazdach do 100 km wyniesie 20 zł przy przejazdach zaś ponad 100 km 40 zł. Karta uczestnictwa upoważniać będzie do korzystania z 50% ulgi kolejowej w obie strony.

Tani i zdrowy wypoczynek dla ludzi pracy.

Tak więc setki tysięcy pracowników fizycznych i umysłowych będą mogły korzystać z taniego, zdrowego i przyjemnego wypoczynku na świątecznych wycieczkach pociągami turystycznymi. Dla ludzi przemęczonych pracą ten rodzaj wytchnienia daje nieocenione wprost korzyści, przynosząc odprężenie nerwów i przywracając siły i ochotę do pracy.

Dział Turystyczny na II Targach Olsztyńskich

W ramach tegorocznych regionalnych imprez wystawowo-targowych odbędą się w Olsztynie w dniach od 3 do 14.9.49 r. II-gie Targi Olsztyńskie.

Walory turystyczne regionu Warmii i Mazur są jednym z czterech zasadniczych bogactw naturalnych tej ziemi i znajdą swój wystawowy wyraz w pawilonie pn. „Bogactwa Naturalne Warmii i Mazur", oraz w kilku innych pawilonach.

Dział turystyki zostanie opracowany wg wytycznych i pod nadzorem Biura Turystyki i zobrazuje piękno ziemi Warmińsko-Mazurskiej,oraz jej możliwości dla obsługi turystyki masowej.

Poza tym w dniu otwarcia targów odbędzie się w Olsztynie motocyklowy zjazd plakietowy, organizowany przez Olsztyński Klub Motocyklowy pod protektoratem i z nagrodami Biura Turystyki.

Referenci turystyki przy DOKP otrzymali polecenie zorganizowania, w miarę możliwości taborowych, pociągów turystycznych do Olsztyna, w okresie trwania Targów.

Konferencja referentów turystyki DOKP w sprawie pociągów turystycznych

W dniu 29 lipca br. odbyła się w Ministerstwie Komunikacji, Biuro Turystyki, konferencja z udziałem Dyrektora Biura Turystyki, przedstawiciela Generalnej Dyrekcji, przedstawiciela Komisji Centralnej Związków Zawodowych, orazreferentów turystyki wszystkich DOKP, w sprawie pociągów turystycznych.

Pociągi turystyczne uruchamia się od dnia 1 sierpnia br. Mają one na celu uaktywnienie i umasowienie ruchu turystycznego wśród szerokich rzesz ludzi pracy.

W odróżnieniu od dotychczas stosowanych zasad postępowania przy uruchamianiu pociągów nadzwyczajnych, *pociągi turystyczne* są uruchamiane dla grup od 350 osób wzwyż, w dowolnych relacjach, i z 50% ulgą przejazdową.

Przy organizowaniu pociągów turystycznych Biuro Turystyki zwracać będzie szczególną uwagę na właściwe przygotowanie terenu dla przyjęcia wycieczkowiczów i w związku z tym, zamawiający pociągi turystyczne zobowiązani są składać specjalne na ten temat oświadczenia, a Dyrekcje PKP wyznaczać będą każdorazowo gospodarza pociągu, który czuwać będzie nad całością organizacji i przewozu wycieczki.

II. INWESTYCJE TURYSTYCZNE W TERENIE

Masowe domy turystyczne

Jedną z większyh trudności, jaka stoi na przeszkodzie do rychłego zorganizowania masowego ruchu turystycznego stanowi brak masowych domów turystycznych w ważniejszych pod względem turystycznym ośrodkach naszego kraju. Domy takie, jako główne bazy wypadowe, odgrywają bardzo ważną rolę w rozwiązywaniu zasadniczych zadań przy rozmieszczaniu i przerzucaniu większych grup wycieczkowych w poszczególne rejony.

Celem rozwiązania powyższych trudności Biuro Turystyki proponuje budowę masowych domów turystycznych w następujących miejscowościach:

Warszawa na ca 1.000 łóżek, Sopot na ca 1.000 łóżek, Zakopane na ca 500 łóżek, Kraków na ca 500 łóżek, Katowice na ca 500 łóżek, Olsztyn na ca 500 łóżek.

III. Z ŻYCIA STOWARZYSZEŃ KRAJOZNAWCZO-TURYSTYCZNYCH

Zabudowa turystyczna Brdy.

Komisja Turystyczna Polskiego Związku Kajakowego wykończyła przed sezonem zabudowę turystyczną Brdy, najpiękniejszej rzeki w Polsce. Uruchomione zostały stacje turystyczne w Charzykowych, Swornegaciach i stanice kajakowe w Rytlu, Rudzkim Moście, Sokole Kuźnicy, Koronowie i Łęgnowie. Dzięki temu kajakowcy mają zapewnione noclegi na etapach dziennych całej trasy.

Stanica kajakowa w Sokole Kuźnicy, pierwsza po wojnie wybudowana przez Polski Związek Kajakowy, położona na leśnym cyplu i wzorowourządzona jest ulubionym miejscem odpoczynku nie tylko kajakowców, ale i wielu ludzi pracy z Bydgoszczy, którzy często spędzają w niej niedziele lub święta.

Kajakowe Wczasy Pracownicze.

Po raz pierwszy w tym roku Komisja Turystyczna PZK w oparciu o Fundusz Wczasów KCZZ zorganizowała kajakowe wczasy pracownicze. W lipcu dwudziestu kilku pracowników umysłowych i fizycznych odbyło spływ kajakowy pojezierzem Mazurskim i Pisą i wszyscy powrócili zachwyceni i wypoczęci. Następne dwa turnusy odbędą się w sierpniu. Uczestnicy korzystali z tych samych uprawnień, które dają wczasy w domach wypoczynkowych.

IV. RUCH WYDAWNICZY

Przewodnik po Pojezierzu Mazurskim.

Komisja Turystyczna PZK opracowała krótki przewodnik kajakowy po jeziorach i rzekach mazurskich. Przewodnik zawiera opisy poszczególnych szlaków, informacje dotyczące terenu, oficjalny kilometraż Pol. Zw. Kajakowego i dwie mapy. Jest on na razie wydany w formie odbitki z maszynopisu, a po skompletowaniu materiału z całego pojezierza zostanie wydany drukiem.. .

Przewodnik można otrzymać w Komisji Turystycznej PZK Warszawa, Kryniczna nr 5, po uprzednim zamówieniu. Cena przewodnika z dwoma mapami wynosi 350 złotych.

WYDAWNICTWA BIURA TURYSTYKI

PRZEWODNIKI

„Polska" — ilustr. publikacja w 4-ch językach 1946
„Biskupin" w opr. prof. dr J. Kostrzewskiego 1947
„Poznań" w opr. Fr. Jaśkowiaka 1947
„Toruń" w opr. dr M. Orłowicza 1948
„Krynica i uzdrowiska doliny Popradu" w opr. I Potockiego 1948
„Miasta Zagłębia Górnośląskiego" w opr. mgr. Tomasza Kunzeka 1948
„Wrocław, Brzeg, Oława i Trzebnica" w opr. mgr. Józefa Sykulskiego 1948
‚Wieliczka" praca zbiorowa 1948
„Ziemia Lubuska" w opr. mgr. St. Zajchowskiej 1948
„Gańsk" w opr. Jana Kilarskiego 1948
„Wybrzeże Polskie" w opr. inż. St. Szymborskiego 1949
„Szczecin" w opr. mgr. Cz. Piskorskiego 1949
„Kraków — Wieliczka" praca zbiorowa w językach angielskim i francuskim 1948
„Kraków" praca zbiorowa w języku polskim 1949.

MAPY

„Panorama Sudetów" wydanie 1947
„Tatry w zimie" mapa panoramiczna, turystyczna, ze szlakami narciarskimi.
„Państwowe Koleje Linowe" szczegółowy informator z opisem zjazdowych szlaków narciarskich.

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA KOMUNIKACJI
NAKŁADEM PRZEDSIĘBIORSTWA „WYDAWNICTWA KOMUNIKACYJNE"
Warszawa 12, ul. Kazimierzowska 52

12 Spółdz. Pracy Zrzesz. Druk. „Linotyp". W-wa, Szustra 1. Tel. 4.26-19 — B-84457